

LITTERATURA
Serpentium

JAARGANG 38
NUMMER 3

VOLUME 38
ISSUE 3

EUROPESE SLANGENVERENIGING - EUROPEAN SNAKE SOCIETY

INHOUDSOPGAVE

■ ARTIKELEN

Een babyslang van 99 miljoen jaar oud 102
Anton van Woerkom

Een certificaat voor Antoine Prunier 109
Ron Bronckers

De Madagaskar haakneusslang *Leioheterodon madagascariensis* 112
Sharon Oplinus

Bescherming van slangen en het voorkómen van slangenbeten 119
in Indonesië door lokale organisaties
Ruud de Lang

■ RUBRIEKEN

Voorwoord 100

Leuk om te weten 126
Heftige sex
Marcel van der Voort

Slangen als beulen
Marcel van der Voort

CONTENTS

■ ARTICLES

A baby snake of 99 million years old 102
Anton van Woerkom

A certificate for Antoine Prunier 109
Ron Bronckers

The Malagasy hognose snake *Leioheterodon madagascariensis* 112
Sharon Oplinus

Conservation of snakes and preventing snakebites 119
in Indonesia by local organisations
Ruud de Lang

■ COLUMNS

Foreword 100

Nice to know 126
Hot sex
Marcel van der Voort

Snakes as executioners
Marcel van der Voort

VOORWOORD

Op woensdagochtend 15 augustus 2018, viel één van ons (MvdV) midden in een interview dat presentator Jurgen van den Berg van NPO1 had met Harco Bergman, medewerker van Staatsbosbeheer in het Kuinderbos in Flevoland. Staatsbosbeheer had een reddingsactie geëntameerd om de vele honderden jonge ringslangen die op het punt van uitkomen stonden in composthopen bij woningen, een veilig heenkomen te bieden. Als de jonge slangetjes zich uiteindelijk gaan verspreiden, lopen ze een groot risico om bij het oversteken van een weg te worden doodgereden. Op de doorgaande routes in de regio staan weliswaar waarschuwborden voor overstekende slangen, maar je kunt het een automobilist niet kwalijk nemen als hij een ringslangetje ter grootte van een regenworm over het hoofd ziet. Harco Bergman bleek een vlotte prater te zijn. Zo had hij ook direct zijn antwoord klaar, toen de presentator hem uiteindelijk vroeg: 'Wat hebben we er eigenlijk aan, aan die ringslangen?' Als Harco deze vraag al vond getuigen van een groot gebrek aan basale kennis van de natuur, dan liet hij daar niks van merken. Hij legde de presentator haarfijn uit wat de rol van slangen is in het ecosysteem, en als er meer tijd beschikbaar was geweest, had hij daar nog heel wat meer over kunnen zeggen.

Gelukkig hoeven wij onze lezers het belang van slangen niet uit te leggen. Er zijn zoveel invalshoeken van waaruit je hun belang kunt verdedigen en van waaruit je een passie voor deze dieren kunt ontwikkelen! In deze aflevering van *Litteratura Serpentina* bieden we er weer een paar van de laatste categorie aan: de cultuurhistorische, waarvan Ron Bronckers dé exponent is, de liefde voor één bepaalde soort, zoals Sharon Oplinus die bijvoorbeeld voelt bij de Madagaskar Haakneusslang, een relaas van Ruud de Lang over Indonesische initiatieven om slangen beter te beschermen en bijtongevallen te voorkomen,

FOREWORD

Wednesday morning the 15th of August 2018, one of us (MvdV) stumbled on an interview between the NPO1 presenter Jurgen van den Berg and Harco Bergman, an employee of Staatsbosbeheer (state forestry service) in the Kuinderbos in Flevoland, The Netherlands. The state forestry service embarked on a rescue operation aiming to save the hundreds of young grass snakes that were at the point of hatching from their eggs in compost heaps near people's homes. At the moment the young snakes are starting to arise and disperse from their hatching site, there is a big risk of being run over by cars while crossing the roads. Although appropriate warning signs have been installed along the routes they use to migrate from one place to another, you cannot blame a car driver to fail in noticing a young grass snake the size of an earthworm. Harco Bergman proved to be a real talkative person as he immediately knew how to tackle the following question of the presenter: 'In what way do we actually benefit from these grass snakes?'. Even if Harco considered this question to be a sign of a major lack of basic knowledge about nature, he did not show. He explained the role of snakes in the ecosystem in a very precise way, and if there had been more time, he would undoubtedly have continued to narrate on the matter.

Fortunately, we do not have to argue the importance of snakes to our readers. There are so many angles to explain the importance of snakes that offer a foundation to develop a passion for these creatures! In the current issue of *Litteratura Serpentina* we offer several topics belonging to the latter category: the cultural historical, for which Ron Bronckers is the exponent, the love for a particular species, like the one Sharon Oplinus has for the Malagasy hognose snake, a contribution of Ruud de Lang about Indonesian initiatives that aim to protect snakes and prevent biting

ja zelfs vanuit de paleontologie zijn er interessante herpetologische onderzoeken mogelijk, zoals Anton van Woerkom laat zien.

Hoe dan ook: veel leesplezier!

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck

accidents and yes, even paleontological science offers some interesting research topics.

In any case we wish you a lot of reading pleasure.

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck

In 2020 bestaat de Europese Slangenvereniging veertig jaar en verschijnt de veertigste jaargang van *Litteratura Serpentina*. Dat is een mijlpaal die bestuur en redactie op gepaste wijze willen vieren. Omdat de vereniging een legaat heeft gekregen van de in 2016 overleden prof. dr. Bert Verveen, hebben we de mogelijkheid om van de vier afleveringen van *Litteratura Serpentina* iets bijzonders te maken. We denken in ieder geval aan twee dikke en rijk geïllustreerde themanummers: een over Boa's, de lievelingsslang van Bert Verveen, en een over ziekten en gezondheid bij slangen. Over de overige twee nummers zijn we nog aan het nadenken.

De redactie vraagt zich af of u een bijdrage zou kunnen en willen leveren aan één van de themanummers, of aan beide. In dat geval stelt zij het zeer op prijs, als u een van ons daarover zou willen informeren.

In 2020, the European Snake Society exists for forty years and the fortieth volume of *Litteratura Serpentina* will appear. That is a milestone that board and editorial staff want to celebrate in an appropriate way. Because the Society received a legacy from prof. dr. Bert Verveen, who passed away in 2016, we have the possibility to make something special out of the four issues of *Litteratura Serpentina*. We are thinking of at least two thick and richly illustrated specials: one about Boas, the favorite snake of Bert Verveen, and one about diseases and health in snakes. We are still contemplating about the remaining two issues.

The editors wonder if you would like to contribute to one of the specials, or both. In that case they would appreciate it if you would like to inform one of us about it.

IN DE SERIE HERPETOLOGISCHE BUNDELS ZIJN VERSCHENEN:

- Marcel van der Voort, 2014, *Adders onder het gras! Over slangen in mythen en verhalen*. Een bloemlezing van cultuurhistorische artikelen zoals in de jaargangen 13 t/m 31 in *Litteratura Serpentina* zijn verschenen. Tweede, aangevulde en gecorrigeerde oplage. € 17,50.
- *Herpetologische Bundels* deel 2: *Ziekte en gezondheid bij slangen, deel 1, 2012*. Een bloemlezing van medische artikelen uit de jaargangen 1 t/m 10 van *Litteratura Serpentina*. € 27,50.
- *Herpetologische Bundels* deel 3: *Ziekte en gezondheid bij slangen, deel 2, 2012*. Een bloemlezing van medische artikelen uit de jaargangen 12 t/m 25 van *Litteratura Serpentina*. € 29,50.
- Ron Bronckers, 2013, *Adderjagers! Portretten van een verdwenen beroep*. Verzamelde artikelen uit de jaargangen 28 t/m 34 van *Litteratura Serpentina*. € 17,50.
- *Waterslangen, 2013*. Bloemlezing van artikelen over waterslangen uit de jaargangen 1 t/m 30 van *Litteratura Serpentina*. € 15,-.

Binnen Nederland te bestellen door het juiste bedrag + € 2,50 portokosten over te maken op Bankrekening (IBAN): NL96 INGB 0004 4388 55 BIC: INGBNL2A van de penningmeester van de Europese Slangenvereniging te Lekkum, onder vermelding van de titel van het gewenste deel toevoegen en uw naam en adres. U krijgt uw exemplaar dan toegestuurd.

PUBLISHED IN THE SERIES HERPETOLOGICAL VOLUMES:

- Marcel van der Voort, 2012, *There's a snake in the grass! About snakes in myths and stories*. € 17,50.
- Ron Bronckers, 2013, *Viper hunters! Portraits of a vanished profession*. € 17,50.
- A.A. Verveen, 2014, *The Behaviour Cycle of the Boa constrictor in Captivity*. € 29,50.

Please contact the treasurer to order a copy: treasurer@snakesociety.nl. Outside The Netherlands + € 6,50 postage!

